

**Комунальний заклад Львівської обласної ради
«Львівський обласний інститут післядипломної педагогічної освіти»
Кафедра суспільствознавчої освіти**

**Освітня програма підвищення кваліфікації
учителів громадянської освіти**

**«Діяльнісний підхід як основа формування ключових компетентностей
при вивченні курсів громадянської освіти»**

Програма підвищення кваліфікації розглянута і рекомендована
до затвердження на засіданні кафедри суспільствознавчої освіти
(Протокол № 11 від 01 вересня 2023 р.)

Завідувач кафедри

Галина СОХАНЬ

Програма підвищення кваліфікації затверджена науково-методичною радою
(Протокол № 10 від 26.10.2023 р.)

Голова науково-методичної ради

Павло ХОБЗЕЙ

I. ЗАГАЛЬНІ ВІДОМОСТІ

Найменування: Освітня програма підвищення кваліфікації учителів громадянської освіти «Діяльнісний підхід як основа формування ключових компетентностей при вивченні курсів громадянської освіти»

Розробник: викладач кафедри суспільствознавчої освіти І.А. Костюк

Мета: науково-методичний супровід професійного розвитку вчителів громадянської освіти у їх підготовці до впровадження Державних стандартів базової середньої освіти; професійний саморозвиток педагогів.

Вид: навчання за програмою підвищення кваліфікації.

Напрямок: розвиток професійних компетентностей (знання фахових методик, технологій та їх методичного супроводу), зокрема розвиток предметно-методичної та рефлексивної компетентності.

Обсяг: 36 годин.

Форма (форми) підвищення кваліфікації: інституційна (очно-дистанційна, дистанційна).

Перелік компетентностей, що вдосконалюватимуться/набуватимуться:

- предметно-методична компетентність – здатність формувати соціальну та громадянську компетентність у громадянської освіти, у тому числі через інтегровані підходи; здатність добирати і використовувати сучасні та ефективні методики і технології для реалізації діяльнісного навчання; здатність здійснювати фіксацію та моніторинг результатів навчання учнів на засадах формувального оцінювання;
- психологічна компетентність – здатність формувати мотивацію учнів та організувати їхню пізнавальну діяльність, розвивати ерудицію та навичку участі;
- інформаційно-цифрова компетентність – здатність здійснювати пошук і критично оцінювати інформацію, оперувати нею у професійній діяльності;
- компетентність педагогічного партнерства – здатність до суб'єкт-суб'єктної (рівноправної та особистісно-орієнтованої) взаємодії з учасниками/учасницями освітнього процесу;

- оцінювально-аналітична компетентність – здатність забезпечувати професійну саморефлексію, рефлексію освітнього процесу та освітніх результатів учнів.

Місце (місця) надання освітньої послуги: Комунальний заклад Львівської обласної ради «Львівський обласний інститут післядипломної педагогічної освіти», заклади освіти Львівської області

Очікувані результати навчання:

- пояснює сутність та актуальність громадянської компетентності; основні положення та вимоги Професійного стандарту вчителя ЗЗСО;
- наводить приклади становлення громадянської освіти в Україні;
- аналізує навчально-методичну літературу (програми, підручники, додаткові навчальні ресурси) з точки зору діяльнісного потенціалу;
- пояснює особливості партисипативного підходу як складової формування громадянської компетентності, укладати практичні заняття у курсі громадянської освіти;
- застосовує отриманні знання для формування глибоко розуміння учнями суті прав людини і громадянина, поваги до людської гідності як основи громадянської компетентності.

Вартість (у разі встановлення): безоплатний характер надання освітньої послуги для слухачів курсів підвищення кваліфікації за регіональним замовленням місцевих органів управління освітою, платна форма навчання згідно кошторису для всіх інших категорій.

Документ, що видається за результатами підвищення кваліфікації:
сертифікат

II. ЗМІСТ ПРОГРАМИ

1. ВСТУП. Інтеграційно-мотиваційне заняття *(практичне, 2 години)*

План практичного заняття

Тема 1. Реєстрація слухачів, вхідний контроль.

1.1. Вхід в систему дистанційного навчання, ознайомлення з навчальним середовищем, інструментами взаємодії.

1.2. Вхідне опитування. Ознайомлення з програмою навчання.

Тема 2. Формування очікувань.

2.1. Ресурси для зворотного зв'язку при онлайн-навчанні.

2.2. Формування очікувань від курсу.

МОДУЛЬ 1. Історія становлення громадянської освіти в середній освіті.

Український досвід

Тема 1. Історія становлення громадянської освіти в середній освіті.

Український досвід

Час за робочою навчальною програмою – 2 годин

План лекційного заняття

1.1. Актуальність громадянської освіти у демократичному суспільстві. Підходи до формування мети і завдань громадянської освіти у сучасному світі.

Лекція, 1 год

1.2. Становлення громадянської освіти в Україні. Етапи і результати. Концепція громадянської освіти. Концепція громадянського виховання. *Лекція, 1 год*

МОДУЛЬ 2. Особливості змісту і методики предмета «Громадянська освіта»

Час за робочою навчальною програмою – 6 годин (2 год – лекція, 4 години – практичне заняття)

Тема 2.1. Зміст курсу громадянської освіти як засіб навчання

План лекційного заняття *Лекція, 1 год*

2.1.1 Розгляд підходів до громадянської компетентності. Концепція демократичного громадянства. Європейська рамка компетентностей.

План практичного заняття *(2 год)*

2.1.2. Аналіз програми громадянської освіти та ключових тем.

2.1.3 Компетентнісний потенціал громадянської освіти. Роль громадянської освіти у базовій школі згідно ДСБСО.

2.1.4. Аналіз навчальних ресурсів з громадянської освіти: погляд практикуючого педагога.

Тема 2.2. Методика навчання у курсах громадянської освіти як засіб формування ключових компетентностей

План лекційного заняття *Лекція, 1 год*

2.2.1. Поняття методів, педагогічних технологій, видів навчальної діяльності.

План практичного заняття *(2 год)*

2.2.2 Критерії ефективності методичної діяльності вчителя на уроці ГО.

2.2.3. Проектна технологія як педагогічна взаємодія.

2.2.4. Оцінювання у курсі громадянської освіти та його методичне наповнення.

План семінарського заняття *(2 год.)*

2.2.4. Формування громадянської компетентності: комплекс знань, умінь, ставлень.

2.2.5. Аналіз пропонованих видів навчальної діяльності у підручниках з громадянської освіти

МОДУЛЬ 3. Діяльнісний підхід до формування обізнаності з теми прав людини та поваги до людської гідності

Час за робочою навчальною програмою – 6 годин (2 год – лекція, 4 години – практичне заняття)

Тема 3.1. Концепція прав і свобод людини – складова громадянської освіти

План лекційного заняття *(2 год)*

3.1.1 Права і свободи людини. Людська гідність. Витоки концепції.

3.1.2. Покоління прав людини. Міжнародні та національні документи у сфері прав людини. Права людини та збройний конфлікт.

3.1.3. Освіта з прав людини та громадянська освіта: спільне та відмінне.

3.1.4. Що таке ціннісна складова компетентності. Світове дослідження цінностей.

Тема 3.2. Педагогічні підходи в освіті з прав людини

План практичного заняття *(4 год)*

3.2.1. Можливості курсів суспільствознавчого циклу для формування громадянської компетентності та поваги до прав і свобод людини та людської гідності.

3.2.1. Діяльнісний (партисипативний) підходи до освіти з прав людини. Практичні методи формування обізнаності учнів щодо прав та свобод людини.

3.2.2. Вправи на розуміння рівності, гідності, толерантності, формування емпатії та їх педагогічний потенціал.

МОДУЛЬ 4. Професійна компетентність вчителя громадянської освіти при плануванні та проведенні практичних занять

Час за робочою навчальною програмою – 6 годин (2 год – лекція, 4 години – практичне заняття)

Тема 4.1. Реалізація діяльнісного підходу при організації, проведенні та оцінюванні ефективності практичних занять

План лекційного заняття (2 год)

4.1.1. Практичні заняття як педагогічне явище. Історія поняття. Досвід реалізації.

4.1.2. Педагогічний потенціал практичного заняття в курсі громадянської освіти.

План практичного заняття (4 год)

4.1.3. Мета, завдання та компетентнісний потенціал практичних занять на політичну тематику.

4.1.4. Мета, завдання та компетентнісний потенціал практичних занять на економічну тематику.

4.1.5. Організаційна компетентність, компетентність педагогічного партнерства, прогностична та оцінювально-аналітична компетентності вчителя при впровадженні практичних занять в освітній процес з ГО.

Питання для проведення дискусії (2 год)

Практичне заняття в курсі громадянської освіти: виклик, перешкода чи необхідність?

План проведення «круглого столу» (6 год): Розуміння прав і свобод людини та людської гідності як суспільний запит в сучасній Україні.

Підсумкове заняття. Рефлексія, тести (практичне, 2 години).

План практичного заняття

5.1.1. Корисні знання та вміння, отримані на курсах.

5.1.2. Вихідне тестування. Рефлексія.

Контроль за знаннями слухачів проводиться послідовно й систематично. На практичних заняттях — індивідуальне та фронтальне опитування, виконання

самостійної та колективної (практичної) роботи; на лекціях — експрес-контроль, що передбачає постановку конкретних питань з теми.

У дистанційному навчанні — опитування з допомогою гугл-форм, Padlet, AnswerGarden та ін., модульні контрольні роботи у форматі есе.

Оцінювання розглядається як засіб одержання зворотної інформації про результативність підвищення кваліфікації та внесення коректив у методику роботи зі слухачами курсів. Комплексна оцінка за курс включає зарахування різних видів робіт, які виконує слухач/слухачка.

III. РОЗПОДІЛ ГОДИН ЗА ВИДАМИ ДІЯЛЬНОСТІ

Зміст модулів	Загальна к-сть годин	Лекція	Практичне заняття	Вхідний та вихідний контроль	Семінарське заняття	Дискусія (форум)/круглий	Самостійна робота	Виконання
Вступ.	2		2					
Інтеграційно-мотиваційне заняття								
Тема 1. Реєстрація слухачів, вхідний контроль			1					
Тема 2. Формування очікувань			1					
Модуль 1. Історія становлення громадянської освіти в середній освіті. Український досвід.	2	2						
Модуль 2. Особливості змісту і методики предмета «Громадянська освіта»	6	2	4					
Тема 2.1. Зміст курсу громадянської освіти як засіб навчання.		1	2					
Тема 2.2. Методика навчання у курсах громадянської освіти як засіб формування ключових компетентностей.		1	2					
Модуль 3. Діяльнісний підхід до формування обізнаності з теми прав людини та поваги до людської гідності.	6	2	4					
Тема 3.1. Концепція прав і свобод людини – складова громадянської		2						

освіти								
Тема 3.2. Педагогічні підходи в освіті з прав людини.			4					
Самостійна робота. Індивідуальне завдання на відбір найбільш ефективних з точки зору формування громадянської компетентності запитань і завдань у підручниках з ГО.	6						6	
Модуль 4. Професійна компетентність вчителя громадянської освіти при плануванні та проведенні практичних занять.	6	2	4					
Круглий стіл «Розуміння прав і свобод людини та людської гідності як суспільний запит в сучасній Україні»	6		6					
Підсумкове заняття. Рефлексія. Тести.	2		2					
	36	8	22				6	